

Апаттар медицинасын ұйымдастыру принциптері

Орындаған : Сарсенова Ұ

Қабылдаған : Сайденова М

Тобы: ЖМ-509

Республика аумағында жанар-жағар май құралдары, жарылғыш, қатты әсер ететін улы және радиоактивті заттардың елеулі қоры, су айдындары мен су қоймалары бар өндірістік-технологиялық кешендердің көп болуы, сондай-ақ көнерген технологиялар мен құрал-жабдықтардың пайдаланылуы төтенше жағдайлар мен апаттар қаупін туғызады.

Республиканың Оңтүстігі мен Оңтүстік-Шығыс аймақтарындағы сейсмикалық жағдайдың жандана түсуі, климаттың түбірімен өзгеруі, экологиялық қоршаған ортаның нашарлауы, аса қатерлі жұқпалардың (инфекциялардың) табиғи ошақтарының жандануы эпидемиологиялық оқиғалардың пайда болу қаупін туғызады.

Оған қоса халықтың көші-қонының ұлғаюы жаппай жұқпалы аурулардың әкелінуіне, тіпті ірі эпидемияларға әкеп соғуы мүмкін.

Қазақстанда халық денсаулығын қорғау мемлекеттің әлеуметтік саясатының аса маңызды бөлімдерінің бірі болып табылады.

Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдай кезінде шұғыл медициналық көмек көрсетуді жетілдіру Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау саласын дамытудың 2011 - 2015 жылдарға арналған «Саламатты Қазақстан» мемлекеттік бағдарламасында айқын көрсетілген.

Атап айтқанда шұғыл медициналық-құтқару көмегін көрсету аймағындағы тас жолдарда жол-көлік оқиғалары нәтижесінде қайтыс болғандар санын 2013 жылға қарай 23 %-ға дейін және 2015 жылға қарай 16 %-ға дейін төмендету (2009 ж. - 26%); шұғыл медициналық-құтқару көмегінің келу уақытын және шұғыл медициналық-құтқару көмегін көрсетудің басталуын жол-көлік оқиғасы туралы дабыл келіп түскен сәттен бастап 30 минутқа дейін қысқарту басым бағыттар болып табылады.

"Апаттар медицинасының темір жол госпитальдары" АҚ «Қазалы темір жол ауруханасы» мекемесінде аталған міндеттер межесіне сай болу үшін заманауи құралдар мен жабдықтар алынып, мамандар біліктілігін жетілдіріп, тәжірибесін шыңдай түсуде. Хирургиялық бөлімшеде барлық шұғыл және жоспарлы операциялар жасалады. 2 операционных блок қажетті құралдармен жабдықталған, эндоскопиялық операциялар атқарылады.

Дәріханада 49 атау бойынша дәрі-дәрмектер дайындалады. 2012 жылдан бастап компьютерлік томография қондырғысы жұмыс істей бастады.

- **Төтенше жағдай кезінде медициналық қызмет көрсетудің негізгі принциптері.**
- Апаттар медицинасы қызметі - зардап шеккендерге шұғыл медициналық көмек көрсету жолымен табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдайлардың медициналық-санитариялық салдарының алдын алуға және оларды жоюға және төтенше жағдайлар аймағында санитариялық-эпидемияға қарсы (профилактикалық) іс-шараларды өткізу мен төтенше жағдайларды жоюға қатысқандардың денсаулығын қалпына келтіруге арналған күштер мен құралдардың жиынтығы; медициналық-санитариялық жағдайды қадағалау және бақылау бөлімшелері (апаттар медицинасының кезекші - диспетчерлік пункттері), төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті органның шұғыл медициналық көмек қызметі, денсаулық сақтау жүйесінің шұғыл медициналық көмек ұйымдары, зардап шеккендерге консультациялық-диагностикалық, стационарлық көмек көрсетуге, қалпына келтіру емі мен медициналық оңалтуға арналған медициналық ұйымдар, қан қызметі, мемлекеттік санитариялық-эпидемиологиялық қызмет ұйымдары, Азаматтық қорғаныс медициналық қызметінің мекемелері мен құрамалары, сондай-ақ төтенше жағдайлар салдарын жоюға арналған өзге де күштер мен құралдар кіреді.

Төтенше жағдай аймағынан зақымданғандарды (науқастарды) қабылдауды, одан әрі медициналық көмек көрсетуді, емдеу мен медициналық оңалтуды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес денсаулық сақтау ұйымдары жүзеге асырады. Апаттар медицинасы саласындағы мемлекеттік органдар мен денсаулық сақтау ұйымдарын үйлестіруді және олардың өзара іс-қимылын төтенше жағдайлар саласындағы уәкілетті орган жүзеге асырады

Төтенше жағдайлар кезіндегі медициналық көмектің

түрлері мен көлемі. Төтенше жағдайлар кезінде зақымданушыларға (науқастарға) медициналық көмек, оны көрсету орнына, оны көрсететін тұлғалардың біліктілігіне және медициналық мүлікпен қамтамасыз етілуіне байланысты дәрігерге дейінгі, білікті және мамандандырылған медициналық көмек түрінде ұсынылады.

2. Білікті - жедел медициналық көмек бөлімшелерінің күштері, Азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлардың апаттар медицинасы мен медициналық қызметтерінің құрамалары, далалық жылжымалы медициналық әскери бөлімдер мен бөлімшелер, сондай-ақ өздерінің жұмысқа қабілеттілігін сақтап қалған денсаулық сақтау ұйымдарының күштері

1. Дәрігерге дейінгі - орта медициналық білімі бар медицина қызметкерлері, парамедиктер, құтқарушылар, шұғыл қызметтің басқа да қызметкерлері, сондай-ақ өзіндік және өзара көмек көрсету тәртібінде өзге де тұлғалар.

3. Мамандандырылған - апаттар медицинасының мамандандырылған құрамалары, сондай-ақ көп бейінді денсаулық сақтау ұйымдары.

Төтенше жағдайлар кезіндегі медициналық көмек тағайындалуы бойынша медициналық эвакуациялауды үйлестіре отырып, зақымданушыларды (науқастарды) зақымдану сипатына, ауырлық дәрежесіне қарай кезеңдік емдеу әдісімен ұсынылады.

Бірінші кезеңде тікелей төтенше жағдай аймағында және/немесе оның шекараларында шұғыл медициналық көмекті шұғыл медициналық көмек қызметінің, авариялық-құтқару бөлімшелерінің, апаттар медицинасының құрамалары мен Азаматтық қорғаныс және төтенше жағдайлардың медициналық қызметі, сондай-ақ өзінің жұмысқа қабілеттілігін сақтап қалған жергілікті емдеу мекемелерінің күштері көрсетеді.

Екінші кезеңде медициналық көмек төтенше жағдай аймағынан тыс жерде орналасқан денсаулық сақтау ұйымдарында көрсетіледі.

- **Алғашқы көмек** — адам өміріне немесе денсаулығына кенеттен қауіп төнгенде оның өмірін сақтап қалу үшін немесе апаттың зиянды әсерін азайту үшін қолданылатын қарапайым шаралар. Апаттың қатарына әр түрлі жарақаттар, сынық, буынның шығуы, улану, суға бату, күю, үсу, электр тоғы соғу, т.б. жатады. Алғашқы көмектің негізгі шаралары: апатқа түскен адамды апат әсерінен құтқару (өрттен, судан шығару); апаттың зиянды әсерін тоқтату (адамды жылыту, иіс тисе таза ауа жұтқызу); қан тоқтату, жараны байлау, сынған аяқтың немесе қолдың қозғалысын тежеу; жасанды дем алдыру, жүрекке жабық массаж жасау, апатқа түскен адамды тезірек емдеу мекемесіне жеткізу немесе жедел медициналық көмек көрсететін дәрігерлер тобын шақыру.

ТҰРМЫСТЫҚ КҮЙІКТЕР

Белгілері:

I дәрежедегі күйік: дене қатты қызарып, домбығады, дуылдап аурады.

II дәрежедегі күйік: қатты қызарған теріде көлкілдек бүршік пайда болады (сары сұйық жинақталады), ауру жанына қатты бата бастайды.

III дәрежедегі күйік: терінің түсі сары- қоңыр (тері жансызданады, некроз), ауруды сезіну үдейді, естен тану белгілері байқалады.

IV дәрежедегі күйік: терінің, бұлшық еттің және сүйектің қарайып кююі, ауруды сезіну белгілері үдейді, естен тану белгілері әлдеқашан байқалған.

Сенің әрекеттерің:

- - Кешіктірмей күйік себебін жойыңыз (мысалы жалынды сөндіру). Денесінен тұтанған немесе ыстық май, су, химиялық зат сіңген киімді, ол теріге жабысқан жерлерін қалдырып, өзге жерлерін шеш.
- - Күйген жерді суық судың астында 10-15 мин (ағынды су) ұстаңыз. Егер дененің зақымдалған үлкен жерінің көлемі үлкен болса, оның үстін суық суға малынған ақжаймамен жабыңыз. Салқындатқаннан кейін құрғақ таңғыш, дәке немесе ақжайма қолданыңыз. Егер зардап шегуші есінен айрылмаған болса, оған суық су бер

Су тасқыны

- ▶ **Су тасқыны**- бұл қардың еруі, жауын-шашын, суды желмен айдаған және кептелу кезінде өзендердегі, көлдер мен теңіздердегі су деңгейінің көтерілуі нәтижесінде жерді айтарлықтай су басу. Өзендер арнасына суды желмен айдау арқылы болған су тасқыны ерекше түрге жатады. Су тасқыны көпірлер, жолдар, ғимараттар, құрылымдардың қирауына, елеулі материалдық шығынға, ал судың көп жиналуы (4 м/с астам) және су үлкен биіктікке көтерілсе (2 м көп) адамдар мен жануарлардың опат болуына әкеліп соқтырады. Қираудың негізгі себептері ғимараттар мен құрылымдарға су массасының, жоғары жылдамдықта жүзіп жүрген мұздардың, әртүрлі сынықтар мен жүзіп жүрген заттардың, т.б гидравликалық соққысы болуы мүмкін. Су тасқыны кенеттен пайда болып және бірнеше сағаттан 2-3 аптаға дейін созылуы мүмкін

Көптген өзендер бір-бірінен әрқилы жағдайларда судың ағып кетуінің құрылымына байланысты. Осыдан, субасулар дың пайда болу шарттарына байланысты 4 типке бөлінеді

1-жазық даладағы қардың еруін тудыратын ең үлкен ағыс

2-тау мұздақтары мен қарлары нан туындауын ескертетін ең үлкен ағыс.

3-Су тасқыны бұл жерлерде бір жылдың шінде бірнеше рет бақылануы мүмкін.

4- Қатты жаңбыр жаууды есекертетін ең үлкен ағыс

Жер сілкіну-жер асты дүмпуі күштерінің әсерінен Жердің беткі қыртысының тербелуі.

Жер сілкінісін сейсмология ғылымы зерттейді. Оның туындауына және дамуына байланысты құбылыстарды сейсмикалық құбылыстар деп атайды.

Пайда болу тегіне қарай

Жанартаулық жерсілкіну қазіргі жанартау әрекет ететін аудандарда дамыған

Денудациялық жерсілкіну таулы аудандардағы тау жынысы массаларының шатқалдарға құлауынан, жер асты қуыстары мен карет үңгірлерінің опырылуынан және ірі жылжымалардың ықпалынан туындайды.

Тектоникалық жерсілкіну литосфераның жекелеген блоктары өзара қозғалысқа келгенде, Жер қойнауында ұзақ уақыт бойы жинақталған механикалық энергияның қысқа мерзімде шұғыл босанып шығуына байланысты болады. Мұндай жерсілкіну — Жер қыртысында ұзынынан созылған жарылымдар жасайды. Жарылым қанаттары ығыстырушы жазықтық бойынша бір-бірімен салыстырғанда, лездік жылдамдықпен ығысуына байланысты, босанып шыққан энергия серпімді тербелістер, яғни сейсмикалық толқындар түрінде жан-жаққа таралады

Араның, сонаныңшағуы

Аллергиялық естен тану дамыған кезде

Белгілері: күре тамыр қысымы күрт түседі, ентігу, жүрек айналасының және іштің ауруы, естен тану. Есіңде болсын! Ауру жағдайында аллергия организмге енгеннен кейін 1-2 минуттың ішінде өліп кетуі мүмкін.

Сенің әрекетің: сырқатты шалқасынан оның аяғы басынан биік болатындай етіп жатқыз. Тар кимідерінің түймелерін ағыт. Таза ауаның кіруін қамтамасыз ет.

Есіңде болсын! Егер сырқат естен танып қалса, оған ешқандай дәрі - дәрмек беруге немесе аузына су құюға болмайды

Тыныс алуы бұзылып, жүрек қызметі тоқтаған кезде "ауызға - ауыз" әдісімен жасанды дем алдыру және жүректі жанамалай уқалап, сылау қажет. "103 - жедел жәрдемін" шақыр

Жедел жәрдем әрекеті: АЛЛЕРГИЯҒА ҚАРСЫ ПРЕПАРАТТАР ЕНГІЗІП ,науқастың жағдайын бақылауда ұстау. Қан қысымын өлшеу

Төтенше жағдайлар кезіндегі медициналық көмектің түрі

```
graph TD; A[Төтенше жағдайлар кезіндегі медициналық көмектің түрі] --> B[медициналық көмек көрсететін тұлғалардың біліктілігімен өткізілетін орны]; A --> C[қолда бар медициналық жарақтардың болуымен айқындалатын емдеу - алдын алу іс-шараларының тізбесі.];
```

медициналық көмек көрсететін тұлғалардың біліктілігімен өткізілетін орны

қолда бар медициналық жарақтардың болуымен айқындалатын емдеу - алдын алу іс-шараларының тізбесі.

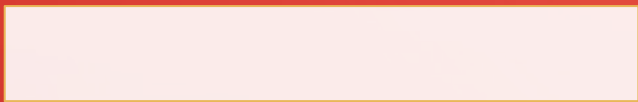

СЕБЕПТЕРІ:

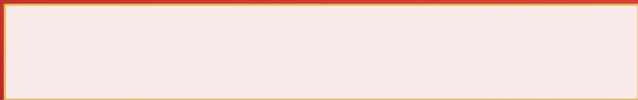
ОРТАЛЫҚ

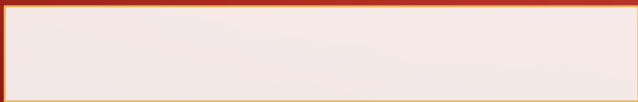
1. Идиопатиялық

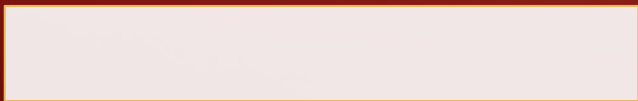
2. Симптоматикалық

3. Жүре пайда болған

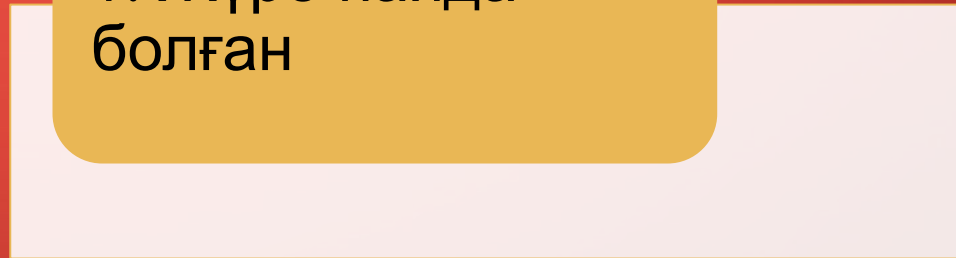
4. Туа біткен ақаулар

БҮЙРЕКТІК

1. Жүре пайда болған

2. Туа біткен ақаулар

ЭПИДЕМИОЛОГИЯСЫ

- **Қантсыз диабет екі жыныста да бірдей жиілікте кездесетін, салыстырмалы сирек дамитын сырқат, жиі 20-40 жас аралығында көрініс береді, дегенімен барлық жаста кездеседі. Әрбір 5-ші жағдай нейрохирургиялық араласулардан кейін дамиды. Қантсыз диабеттің туа біткен және бүйректік түрлері – казиустикалық сирек жағдайлар, жиі балаларда көрініс береді, бірақ кейде үлкендерде де кездеседі.**

КЛИНИКАЛЫҚ КӨРІНІСТЕРІ

- ▶ 1. Зәрдің көп мөлшерде бөлінуі(күніне 3-15 л-ге дейін)
- ▶ 2. Негізгі зәр мөлшері түнгі уақытқа сай келеді.
- ▶ 3. Шөлдеу және су ішудің көбеюі.
- ▶ 4. Тері қабаттарының құрғауы
- ▶ 5. Жүрек айну мен құсу
- ▶ 6. Психикалық бұзылыстар(ұйқысыздық, ақыл белсенділігінің төмендеуі)

Диагностикасы

- 1. Полиурия(күніне 3л кем емес)
- 2. Нормогликемия(қант диабетін жоққа шығру)
- 3. Зәрдің гипоосмолярлығы(300мОсм/кг)
- 4. Бүйрек патологияларының, гиперкальцемияның, гипокаальцемияның болмауы
- 5. Зәрдің салыстырмалы тығыздығы төмендігі(1005-тен төмен болса)
- 6. Құрғақ ас тесті: су ішпей 8-12 сағ соң, дене салмағының 5 пайыз төмендеуі, зәр тығыздығы жоғарыламауы.

Емі

- ▶ Антибиотиктер қолдану : лизин-вазопрессин (диапид, концентрация 50ед/мл) спрей түрінде мұрынға. Карбезепин (тегретол) күндік дозасы 400-600 мг диурезді төмендетеді.

Қорытынды

- ▶ Қантсыз диабет гипофиз аймағында деструктивті үрдістерге байланысты дамиды. Сирек жағдайда аяқ астынан басталады және визуализациялау нәтижесінде гипофизде органикалық патология анықталмайды. 2 түрде дамиды : орталық және бүйректік.

Пайдаланылған әдебиеттер

- ▶ www.kazmedic.kz
- ▶ www.google.ru